

Wat doen varkenshouders met de toegenomen inkomsten?

Hoger voersaldo lening volatiele markt

Plannen komen langzaam uit de ijskast. Hier en daar wordt al gesproken van een superjaar. Eindelijk zijn varkenshouders weer gelukkig. „Maar de winstgevendheid is niet structureel”, waarschuwt de Rabobank. Vitalisering van de varkenshouderij blijft onveranderd noodzakelijk.

Varkenshouders hebben veel meer geld op de rekening courant krediet staan dan de afgelopen jaren. Dat blijkt uit cijfers van de Rabobank. Sinds 2010 varieerde dit bedrag van 393 tot 473 miljoen euro, maar in 2016 is het gestegen naar 589 miljoen euro. Tegelijkertijd nam het financieringsvolume af naar 2,215 miljard euro. De voorlopige voerwinstverwachting voor 2017 ligt voor de zeugenhouderij 45 tot 50 procent boven het langjarig gemiddelde. Bij vleesvarkens ligt dit 20 procent boven het langjarig gemiddelde, meldt de Rabobank.

Aflossen bank en voer

Wat doen varkenshouders met toegenomen inkomsten? Ze lossen meer af bij de bank, plegen achterstallig onderhoud en lossen voerschulden in. Coöperatie Agruniek Rijnvallei merkt dit aan het betalingsgedrag van klanten. De doelstelling is dat varkenshouders een gezonde financiering krijgen in een goed jaar zodat de klappen van een volatiele markt kunnen worden opgevangen, vertelt Gert-Jan Vliem van de afdeling AR bedrijfsontwikkeling. Van grote investeringslust is absoluut nog geen sprake. Maar Vliem constateert wel dat de plannen die varkenshouders in de ijskast hadden geparkeerd, langzaam te voorschijn komen. De toegenomen inkomsten worden nog het meest zichtbaar in het omzetten van geleasde varkensrechten in eigendomsrechten. In de prijsontwikkeling is dat nog niet goed te zien, aangezien de aanhoudende onzekerheid over de afschaffing van de POR-regeling blijft voortbestaan, zolang er geen nieuw kabinet is.

Koop in plaats van huur

Kopers van varkensrechten zijn vooral

bedrijven die uitbreidingsplannen hebben. Deze bedrijven zijn te vinden in het topsegment van de varkenshouderij, waar de verdiensten hoog oplopen. Bedrijven die in een slecht jaar altijd nog meer verdienen dan bedrijven met juist een lage winstmarge in een goed jaar. De spreiding tussen bedrijven is immers groter dan tussen jaren. Maar de riante winst vertaalt zich nog niet in een groeiend aantal transacties van bestaande stallen, meldt de agrarische makelaarsvereniging NVM. Te koop staande varkensbedrijven zijn er genoeg, want er worden veel stallen verhuurd, al weet niemand op welke schaal en of dat meer of minder gebeurt dan vroeger. Het gros van de stallen die worden verhuurd, betreft situaties waarbij er achterstallig onderhoud is en de vergunning (op termijn) verloopt. Wie je ook spreekt, of het nu banken zijn, voerleveranciers of stalrichters of makelaars, iedereen benadrukt hoezeer de crisis in de varkenshouderij en het uitblijven van de varkenscyclus er in heeft gehakt. Slechts mondjesmaat wordt er geïnvesteerd.

Vergunningen en mest

Een complicerende factor is de vergunningverlening. Vliem: „Vergunningenwerk kost ons tegenwoordig vijf keer zoveel tijd als vroeger. Dan heeft met de toegenomen bedrijfsomvang te maken, maar ook met de procedure, die veel ingewikkelder is geworden. Aan stank- en geurrichtlijnen is nog te voldoen, maar je moet ook in gesprek met je omgeving.” In Noord-Brabant wordt bovendien de zogenoemde staldering van kracht, tenzij de hevige protesten vanuit de sector effect gaan sorteren. Voor elke nieuwe stal moet minstens net zoveel op-

pervlakte bestaande stal worden gesloopt. In Gelderland komt er plussenbeleid in de gebieden waar veel intensieve veehouderij is. Maar in de Betuwe liggen nog mogelijkheden.

Een enkeling heeft de mogelijkheid om grond aan te kopen om zo de kosten van mestafzet te drukken. De mestafzetkosten, waarmee de Nederlandse varkenshouderij zich internationaal uit de markt heeft geprijsd, zullen pas gaan dalen als mestbewerking structureel verandert in mestverwerking, benadrukt sectormanager Koen van Bergen van de Rabobank. Niet in de zin zoals de Nederlandse overheid in de wetgeving mestverwerking definieert, waarbij alles wat de grens overgaat als mestverwerking geldt, maar in de zin dat het producten betreft waarvoor vraag is vanuit het buitenland. Nu is dat nog veel te weinig het geval, aldus Van Bergen.

Emigratie

Interfarms ziet kansen voor aanbieders van boerderijen in het buitenland. Het aanbod dat zij krijgen vanuit het buitenland is flink gegroeid. Maar het aantal varkenshouders dat daadwerkelijk emigreert, is tot nu toe op de vingers van één hand te tellen. Buiten Europa komt Interfarms in beeld, zodat de visa geregeld zijn. Binnen Europa spelen veevoederbedrijven vaak een rol. Duitsland is en blijft veruit de populairste uitwijkmogelijkheid voor varkenshouders die in Nederland geen ruimte meer zien. In Nederland vermeerderen en in Duitsland vleesvarkens houden, waar niet alleen meer ruimte en mestafzet beschikbaar is, maar waar de afzetmarkt ook dichterbij is. Dat is een aanhoudende trend. Vliem: „Er is ►

Gezonde varkensstapel

ABN Amro benadrukt het belang van investeren in een gezonde varkensstapel. Dieren met een hoge gezondheid dragen bij aan efficiënte productie en hebben minder vaak een behandeling met een diergeneesmiddel nodig. Daarnaast biedt vlees van heel gezonde dieren die niet zijn behandeld met diergeneesmiddelen, kansen voor markten die hier gevoelig voor zijn. Deze win-winaanpak vraagt wel om investeringen in gezondheid, hygiëne maatregelen en soms in bedrijfssystemen als 'bedrijfs-all-in, all-out'. Nieuwe technieken, data en sensoren maken een nog zorgvuldigere en transparante varkenshouderij mogelijk, aldus ABN Amro. De praktijk van het stallen huren en verhuren zet het streven naar een hogere gezondheidsstatus juist onder druk. Dat geldt evenzeer voor het bezuinigen op vierkante meters per dier. Tijd om daarin te investeren, al zegt ABN Amro dat niet met zoveel woorden.

in Nederland in het bijzonder gebrek aan capaciteit voor biggenopfok. Voor dat doel gaat men op zoek naar ruimte in Duitsland. Maar vergunningverlening is in Duitsland ook lastig geworden.”

Biologisch en breder

Vliem verwacht dat er ook een categorie varkenshouders is die de toegenomen inkomsten gaan investeren in verbreding van de productie of biologische houderij. Dat is doorgaans een andere categorie dan het topsegment dat de plannen om te groeien uit de ijskast heeft gehaald. Maar in groten getale zal dat niet gebeuren. Dat is de afgelopen jaren niet gebeurd en dat zal ook nu niet gaan gebeuren. „Vaak betreft het bedrijven waar de gebouwen zijn verouderd en/of een inkomen buitenhuis wordt verdiend. Dan wordt een buitenuitloop gebouwd. Met relatief weinig investeringen is het op die manier mogelijk te voldoen aan de regels die de biologische varkenshouderij stelt.” In het gangbare circuit ziet Vliem interesse voor plateaustallen die voldoen aan de sterrencriteria.

Te veel onzekere factoren

De Rabobank benadrukt dat de toegenomen winsten in de varkenshouderij waarschijnlijk

geen structureel karakter hebben. „We zijn heel blij met de toegenomen inkomsten”, vertelt Van Bergen. „Dat voorop gesteld. Maar er zijn te veel onzekere factoren op de wereldwijde markt voor varkensvlees om te spreken van een structurele omslag in de winstgevendheid van de varkenshouderij. China is de grote aanjager van de toegenomen verdiensten in de varkenshouderij. Neemt de vraag vanuit het Verre Oosten af, dan kan de prijs van varkensvlees weer snel in elkaar zakken.”

Ook zorgt de alsmaar toenemende stijging van de productiviteit in de zeugenhouderij voor onzekerheid. Vanwege het extra aanbod van biggen dat daardoor jaarlijks op de markt komt, is voortdurende krimp van de zeugenstapel nodig om vraag en aanbod in balans te houden. Daarnaast versterkt de teruglopende varkensvleesconsumptie in de Westerse wereld de onbalans tussen vraag en aanbod. Dit uit zich in een stijging van de zelfvoorzieningsgraad in de EU van 116 procent. Ook kunnen aanhoudend hoge prijzen van varkensvlees voor vraaguital gaan zorgen, waarschijnlijk vanaf het vierde kwartaal dit jaar.

Vitaliseringsplan varkenshouderij

„De varkenshouderij heeft nog steeds

dringend behoefte aan het vitaliseringsplan zoals dat door de commissie-Rosenthal is opgesteld in 2016”, benadrukt Van Bergen. Ketensamenwerking, vraaggerichte productievormen waarbij varkenshouders kunnen kiezen tussen focus op differentiatie of kostprijs, luidt het motto. „Ook heeft de sector leiderschap en eenheid nodig, waardoor de toegevoegde waarde stijgt en de exportwaarde naar het buitenland toeneemt.”

ABN Amro denkt er net zo over. ‘Steeds meer consumenten willen vlees met een goed verhaal. Door deze vraag naar herkomst, dierenwelzijn en smaak maken vleesconcepten, zoals vlees met beter leven ster, biologisch varkensvlees en Keten Duurzaam Varkensvlees, een sterke opmars door. Nieuwe ketens en concepten ontstaan op initiatief van supermarkten, vleesverwerkers en veehouders. De verbinding tussen boer en consument en transparantie over de herkomst zijn belangrijke speerpunten om het consumentvertrouwen te verbeteren. In deze ketens zijn consumententrends meestal het vertrekpunt.’ ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Wat gebeurt er in het buitenland?

Het Duitse miljardenconcern in vlees Tönnies investeert in een nieuwe slachterij in Noord-Duitsland. De bestaande slachterij in Kellinghuesen, waar wekelijks 12.000 varkens worden geslacht, moet gaan groeien naar 30.000 stuks per week. Mede door de inzet van de modernste technieken. Ook zullen er biologische varkens geslacht gaan worden. In Noord-Duitsland en Denemarken vechten ook de andere grote marktpartijen Tican en Danish Crown om slachtvarkens, constateert voorzitter Henrik Mortensen van de Deense producentenvereniging DS tevreden. „Eindelijk profiteren de varkenshouders.”

Optimisme over China

Maar tegelijkertijd waarschuwt hij voor een mogelijke prijsval. Als de prijs lange tijd op het huidige niveau blijft, kan dat volgens hen niet uitblijven. De Deense varkenssector stelt al de vraag: wordt 2017 een recordjaar? Een superjaar? In het bijzonder voor de zeugenhouders die meer en meer biggen exporteren, is dat goed mogelijk. De PRRS negatieve prijsnotering voor biggen heeft de grens van meer dan 65 euro geslecht. Het optimisme is onder meer gestoeld op de aanhoudend stijgende vraag uit China, waar 's lands leidende vleesconcern Danish Crown goede posities heeft. De Chinese economie noteert weliswaar geen groei meer in dubbele cijfers, maar de tendens is nog steeds niet ongunstig.

Versnelde schaalvergroting in Vlaanderen

In Vlaanderen zag een op de drie varkensboeren de toekomst van het eigen bedrijf en die van de sector in het algemeen begin dit jaar nog somber in. Alleen de heel grote bedrijven denken aan uitbreiden. De helft vindt dat de varkensstapel in Vlaanderen te groot is en dat onrendabele bedrijven de sector moeten verlaten. Bijna een derde zegt te willen stoppen met het varkensbedrijf, maar dat niet te kunnen vanwege de schulden bij banken en voederleveranciers. De overheid is niet van plan de sector warm te saneren, want de snelle groeiers zullen het marktaandeel van de stoppers dan overnemen.

Bronnen: Landbouwleven.be, Landsbladet.dk

EU Prices	15	Evolution since last week	Evolution since last month	Evolution since last year
Average (S-E)	171.7	+ 2.5%	+ 8.9%	+ 34.4%
Class S	172.7	+ 2.7%	+ 8.9%	+ 34.8%
Class E	170.0	+ 2.2%	+ 8.8%	+ 33.8%
Piglet	58.7	+ 1.2%	+ 5.6%	+ 48.7%

Source : MSs (Weekly communications under Reg. 1249/2008)